a shayle. a chest of a
a water testudo cō= man/or a lodix linеus. an. a shete.
madder. edder. cha coopta. brest plate. lodex laneus. an. a blanket.

Et landix/natrix/limax/ thorax/ quoq; lodix.

aial i genulia vir Ci= vir Thia= vir Phri=
a broken/or a beed worme ex captarū licie. cie. gie.
swollē vayne. q̄ in re voluit. genere. vt culix. Thrax. Phrix.

Erit ppriū viri. Japix ventꝰ ſuperꝰ in gña libus regulis.

Atq; varix/ voluix/ & orix/ gentile per xq;.

genus nagigi velocissimū beye a barke. the byrde of Araby. vt quicunq;/septunq;/decunq;. ab hac dictione. .i. derivatū.

Et cęlox/ ſpadix/ phœnix/ unx vncia ductum.

De æquiuocis.

the sylke. the sylke.
worme. webbe.

Hic verme petit bombix: pro vellere vult hæc.

Calx pes imus/capit p̄ pro extremo rei fine. vt caput pro principio. Persius in portam rigidos calces extendit. Apul. vij. meta. Expugnata patientia mea calces validos extuleram. De femineo. Virgilius. ix. Eneid. Quadrupedemq; citū ferrata calce fatigat.

qua lapides in muris conglutinantur: tunc tantum generis feminei est. a lyme stone.

Calx lapis hæc vstus: pars hic aut hæc pedis ima.

De verbalibus in trix.

vt cultricis animalis:
que colit. que vincit. que alit. altrici solo.
vt hec cultrix. victrix. altrix. victrice telo.

Trix verbale dat hæc: genito/terno/quoq; sexto.

Luca. Tollite iam pridē victricia tollite lignum: vt hi et hę cultrices/et hęc cultricia.

Quod neutris iungas: plurali dat genus omne.

FINIS.

Ex typis VVinandi VVordensis/vigesimo nono verbi incarnati supra sesquimillesimum anno. Pridie Kalendas Iunias.

X 61107

a shayle. a chest of a
a water testudo cō= man/or a lodix linеus. an. a shete.
madder. edder. cha coopta. brest plate. lodex laneus. an. a blanket.

Et landix/natrix/limax/ thorax/ quoq; lodix.

aial i genulia vir Ci= vir Thia= vir Phri=
a broken/or a beed worme ex captarū licie. cie. gie.
swollē vayne. q̄ in re voluit. genere. vt culix. Thrax. Phrix.

Erit ppriū viri. Japix ventꝰ ſuperꝰ in gña libus regulis.

Atq; varix/ voluix/ & orix/ gentile per xq;.

genus nagigi velocissimū beye a barke. the byrde of Araby. vt quicunq;/septunq;/decunq;. ab hac dictione. .i. derivatū.

Et cęlox/ ſpadix/ phœnix/ unx vncia ductum.

De æquiuocis.

the sylke. the sylke.
worme. webbe.

Hic verme petit bombix: pro vellere vult hæc.

Calx pes imus/capit p̄ pro extremo rei fine. vt caput pro principio. Persius in portam rigidos calces extendit. Apul. vij. meta. Expugnata patientia mea calces validos extuleram. De femineo. Virgilius. ix. Eneid. Quadrupedemq; citū ferrata calce fatigat.

qua lapides in muris conglutinantur: tunc tantum generis feminei est. a lyme stone.

Calx lapis hæc vstus: pars hic aut hæc pedis ima.

De verbalibus in trix.

vt cultricis animalis:
que colit. que vincit. que alit. altrici solo.
vt hec cultrix. victrix. altrix. victrice telo.

Trix verbale dat hæc: genito/terno/quoq; sexto.

Luca. Tollite iam pridē victricia tollite lignum: vt hi et hę cultrices/et hęc cultricia.

Quod neutris iungas: plurali dat genus omne.

FINIS.

Ex typis VVinandi VVordensis/vigesimo nono verbi incarnati supra sesquimillesimum anno. Pridie Kalendas Iunias.

X 61107

De heteroclitis Nominibus.

Grammaticæ VVhitintoniane Liber tertius de nominū heteroclisi.

Rober. VV. tetrastichon ad lectorem.

Protheos vt possis varios dinoscere vultus,
Tyresię sexus ambiguosq; senis.
Salmacidos ne vndis coeant heteroclita mixta.
Hoc VVhitintonij voluito lector opus.

Eiusdem distichon in Zoilum.

Cornua rinoceros, dentē in Zoilum ponas,
Sanguinolenta feret te Hecatebeletes.

Ioannes Bellomayus, Valesius, ad lectorem.

Vis docto discas heteroclyta singula vate
Hac liceat facili te puer ire via.

De heteroclitis

¶De nominum heteroclisi.

Quum de heteroclitis varia inter grāmaticos sit dissentio: que legentis animū adeo perplexam hinc inde distrahit: vt neici as quo vultus tene as mutantem protheа nodo. huic incommodo suppetias ferre studui. Perlustratis ꝓbis authoribꝰ collegi que lege grammatica tritior vsus obseruanda censet heteroclita. Annotauimus etiā q̄dā: q̄ apud priscos licet in precio haberentur: apud recentiores tñ ob vetustatē obsoletā dicant. Leguntus apud Plautū delicia femineo gñe ⁊ singulari nūero: vt apud Ciceronem nex ⁊ apud alios alia multa: que lex grāmatica vetat. Quare ne quod veteribus licuit scriptoribus tibi quoq; licere in ea reputes: aut q̄ raro inuentum est: aut figurate vel incerta quadam elapsum: in tritum vsum vsurpare arroges probabiliter subiunximus precepta.

¶Aptotū vel monoptotum est q̄ vnā vocē habet per omnes casus: vt gummi.
¶Diptotum est q̄ duos casus habet diuersos. vt tabi tabo.
¶Triptotum quod tres: vt templum templi templo.
¶Tetraptotum quod quattuor: vt gener generi genero generum.
¶Pentaptotum quod quinq; vt castus casti casto castum caste.
¶Hexaptotum quod sex: vt totus totius toti totum tote toto.

¶De nominibus heteroclitis.

¶Heteroclitum nomen est quod vario modo declinatur. ¶Heteroclisis est varia nominum declinatio: que quidem fit casu/numero/genere/declinatione et voce: fitq; defectu/abundantia/⁊ variatione.

¶De nominibus quę vnam terminationem habent singularia tantum.

Hæc aptota feres singlari neutraq; tantum,
palme of the hāde. fyre. gen⁹ frumenti. nothynge. istuc. istuc.
Hir pyr pus & ador nihil & nil fasq; nefasq;.
nomen oppidi. vt gummi. vt eorum. .i. pro sola voce sumpta.
Cim sic clausa per i, simul u, vox materialis.
.i. grim. wycked tryfullynge.
Et commune trium iungas nequam simul adde,
a whale. nem⁹ Thessalie. a poūde weyght.
Hęc cete & tempe pluralia, ponto triumq;
somany. asmany.
Hęc generum tot quot totidem numeralia cuncta
vt quattuor/decem/viginti/quadraginta/octoginta.
Post tres ad centum quę primę sunt speciei.
vt hoc mille indeclinabile.
Mille dat hoc fixum singlari non variatum,
In plali tō hec milia/gtō horū millū: dtō his milibus. ⁊c.
Cuius pluralis ternę fit milia flexus,
In plali n̄ō hi ⁊ he ⁊ hec mille indeclinabile.
Plurali inflexum genus omne est mobile mille.
Rectum & quintum casum tm̄ habentia.

Neminibus.

.i.nti. .i.vocatiui. able. past hope

Recti vel quinti voces tantum potis expes.

magis aucte. mactus/cta/ctum.

Macte tenet quintum, priscis & mobile flexum.

.i.fortuna amorem

ntō. vctō. ablō. ntō. actō. ablō/

Fors dabit o fors forte luesq; luem lue tantum.

a consumpcyon. sanies et sanguis corruptus.

intō. actō. ablō. gtō. ablō.

Tabes dat tabem tabe, at tabi nisi tabo.

¶ Accusatiuum solum habens.

ad magnitudmem. vt sentit Valla/angli(asmoche)

Instar singlarem quartum poscit sibi solum.

¶ Ablatiuum solum habentia.

.i.salutis. euydent. dyrthe. frewyll.

Actu cum promptu natu dic sponteq; sexto.

¶ Nominatiuo & vctō singulari carentia.

Maior natu (elder)
Minor natu (yonger)

.i.potestatis.

Singlari recto quintoq; carent ditionis.

an oone dethe. deynty mete. a prayer. .i.fructus.

Remigis atq; necis dapis & precis addito frugis

a wande/or a typpynge a courte/or

rodde/or cudgell. caret actō. a stydde. possibilitatis.

Verberis & quarto, vicis aufer opisq; datiuum.

casus. pluralem.

Plurales retinent omnes, vicis aut genitiuum.

refuseth numero.

Abnuit, & casus plurali omnes ditionis.

¶ Aocatiuo & ablatiuo carentia.

ntō ꝛ actō. asmoche.

Dic bis tantundem tantidem dans genitiuo.

more.

Hoc plus dic recto & quarto, pluris genitiuo;

declinationis.

Hi simul hę plures: hęc plura vt mobile terne.

¶ Vocatiuo tantum carentia.

interrogatiuum distributiuum. relatiuum.

Quęrens distribuens infinitum referensq;

negatiuū. vctō casu.

Atq; negans quinto careant pronomina cuncta.

Exceptis omnus noster nostras meus & tu.

¶ Datiuo & vocatiuo carentia.

Hęc vis, huius vis, hanc vim, dicas & ab hac ví.

Plurali hę vires, hę vis dederatq; vetustas.

¶De heteroclitis.

¶Ntm̃ & actm̃ solum plurali habentia.

helpe, dyenge.

Suppetiæ inficię quarto as solum retinebunt.
Hę simul has grates, repetundarum repetundis

¶Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali, elementa metalla
Liquida quę signant, & humi nascentia sicca
Cum toto si signet idem pars quęlibet. At quũ
Pars non signet idem cum toto, pro specieve
Diuisa a toto capitur, quum materiave
Pro forma, quũ sit translatio, opinio: & vsus:
Euentus: diuisio fit: pluralia flectas
Et quę natura careant singlari vt Athenę.

¶Pl'ali nũero carent propria nota deorũ/hoim/vrbiũ/montiũ/siluarũ/fluuiorum/ & aliorũ locorũ: et quatuor elementa ignis/aer/aqua/terra/ & metalla: vt ferrũ/plumbũ. & liquidũ: vt oleum/lac/butyrũ. & humi nascentia sicca: vt piper/cicer. Et hoc intelligendũ est quoties quelibet. pars sigt idẽ cũ suo toto. vt quelibet pars aeris est aer/quelibet pars ferri est ferrum/quelibet pars olei est oleũ/q̃libet pars piperis est pip. Sed qñ q̃libet pars signat idẽ cũ suo toto pl'ales casus habẽt: vt in floribꝰ & fructibus. Unde q̃libet pars roseę non est rosa. Similiter qñ pars sumitur pro specie a suo toto diuisa: vt aquæ qñ lumuntur ꝓ fluuijs a mari diuisis. Terræ pro insulis & regionibus a terra cõtinenti disiunctis. Aut qñ pars pro forma alicuiꝰ materiæ accipit: vt panes ꝓ partibꝰ in massã rotundã effigiatis. Aut qñ fit translatio: vt ignes quũ signt amores. Virg. Incipe Mopse prior si quos aut Phylides ignes. Aut opinione: vt vulgi qui opinabant plures esse soles. quos Virgilius imitans dixit. Quid tantũ Oceano properent se tingere soles. quedã etiam vsu pluralẽ habent: vt frumẽtis apud Maronẽ. Quedã cuentu: vt Catones duo fuerunt. Quedam diuisione: vt Galliarũ. alia belgica: alia celtica. Quedã natura: vt Athenæ/Cunę.

¶Annotatio de quibusdam pl'iter declinatis.

a vellspryngę. a standynge podell. water trowbled. a lake/or a podell.

Plurali flectes fons stagnum ac vada lacuna.
playne see. a rennynge water. ioyce/or humour. rennynge water. a lake/or myre.
Aequor sic fluuius succus sic flumen & amnis.
a cuppe. a well/or a pytte. a water. rennynge water. a lake/or a myre.
pocula vel puteus laticesq; fluenta lacusq;
trowbled see. water. see. drynke. a fenne/or a marres.
Et freta cum limphis mare potio: sicq; paludes
code. rue. onyon. pese. otes.
Cum lolijs rutas cępas pisas & auenas
benes. ryce. all maner corne. terfytche.
Meloneſq; fabas lentes frumenta lupinos
strawbery. vt rose/lilia/viole/poma/pyra/cerasa.
Fragaq; citrullos florum sic nomina fructus.

¶Annotatio de carentibus gtõ dtõ & abltõ pl'alibus.

Plurali genito terno sextoq; carebunt:

a monthe. bras. hony. see. coūtre. encēse. lawe. barly. wyne.

Os æs mel mare far rus thus ius hordea vina
methe.

pocula. .i. potꝰ mellitꝰ. mulberye. vt macies (leneneſſe/declinationis.

Defruta ſic mulſum morum ſic nomina quintę
edge of any wepen. ſyght

maner. of the eye. a kynde. a face.

Demptis maneries acies ſpecies facieſq;
noone.

a kynred. a thynge. tymbre. meridies. a daye.

Progenies res materies cum prole dieſq;

a ſpyrite/or brocke. ceteros caſus habet verua verubus.

Pluralibꝰq; veru careat tantum genitiuo.

¶ Maſculina ſingularē nūerū tm̄ habētia.
the ſee.

Singulari tantum flectes hęc maſcula pontus

blode. ſalte. priſon. all maner vytell/or mete. duſte. the eye to the.

Sanguis ſal carcer penus & puluis genuinus

the euen ſterre. idem. dunge. ayre. the worlde. the ayre.

Veſperus & veſper fumus aer mundus & ęther.

moſſe. the ſonne. ſmoke. mudde/or ſlyme of the erthe. cinguli veneris.

Muſcus ſol fumus limus veneris quoq; ceſtus

At quandoq; leges mundos fumos genuinos.

Pulueribus cum ſanguinibus ſed rarius vſu.

¶ Fœminina ſingularia tantum.

Fœminei generis ſinglari hæc flectito tantum.

laude/or prayſe. name. helthe. peaſe. ryches. yonge age. idem.

Gloria fama ſalus pax gaza iuuenta iuuentus

lyght. dethe. lyfe. mortē. thryſt. hongre. olde age.

Lux mors vita lues ſitis eſurieſq; ſenectus

an oke apple. a ſtake of wood. cough e. groūde. infeccyon. colere.

Galla ſtrues tuſſis tellus contagio bilis.

a faute. vytell. yſſue/or chyldrē. groūde. ſpryngolde. chaſe. a ſpotte.

Culpa penus ſoboles humus & pubes fuga labes

enentyde colere. a chylde. mira ſigt. ſande.

Veſpera cum cholera proles iuncta indole arena
mater/fylthe/or

hongre. reſte. pardon. reſte. corrupcyon.

Atq; fames requies venia atq; quies ſanieſq;
rotones of wood/or

horeneſſe. wormeetē. yſe. leneneſſe. faythe/or truthe.

Canicies caries glacies macieſq; fideſq;

glotony. madnes. fylthyneſſe people. plebei.

Ingluuies rabies: ſic illuuies quoq; plebęs.

Cariofumlii gnū (wormeetes tree)

De heteroclitis

His ia quę formant abſtracta ſequentibus addas,
wyſdome. innocẽce. malyce. wodneſſe. couetouſneſſe.
ſapiẽtia. infantia. vecordia. inſania. auaritia.

Ex ſapiens infans vęcors inſanus auarus
ſauynge. powerte. prudẽce. remẽbrauce. vtterauce. chyldhode madneſſe.
pſimonia vſcitas. iopia. prudẽtia. memoria) eloquẽtia. puericia. amentia.

Parcus inops prudens memor e(q;)loquens puer amens
diligentia. dementia. pernities vel tas. pauperies vel pauptas.

Di(q;)ligens demens, ex pernix pauper & in tas.

At quandoq; leges luces paces & atenas
Gazas & vitas raro & amitias.

¶Neutra ſingularia tantum.

rygh̄t/or lawfull. wronge corruptyon.

Neutra carent hæc plurali fas atq; nefas pus
gen° fru= dyte/or
cuen. menti. olde age. myte a ſete. grounde.

Veſpetum ador ſenium cœnum ſoliumq; ſolumq;
eue ſterre. palme of the hãde. ſee. hell. bydyme. ſcarlet colour.

Veſper hir atq; ſalum barathrũ viſcum quoq; luctũ
age. nothyng. idem. idem. nede. idem.

Aeuum nil nihilum nihil atq; neceſſe neceſſum
cibus per angelos fi=
god of ryches. liſo Jſrael dat°. glaſſe. paſke/or eeſter. mornyng. ſhawdes.

Mammona manna vitrũ cum paſchate mane macellũ
the ſpryngе ſope/or
tyme. ſterche. dethe. poyſon. comẽ people. the ſee.

Ver nitrum lęthum virus vulgus pelaguſq;
Nitrũ a niten do: quia veſtes nitidas facit.
all maner vytell of mete. hoc. hoc.

Atq; penus penoris coniunge penumq; penuq;
tempus quo ius
intermittitur. an ere of corne. froſte.

Iuſticium ſpicumq; gelu, ſimul antea dicta.

¶Antea dicta vt noia metallorũ. exceptis eis eris/ et electrũ noia liquidorũ: vt flegma oleũ. Noia ſiccorũ: vt triticum/piper. humi naſcẽtia: herbarum noia: vt apium/ crocũ que pluralẽ (vt diximus) refugiũt: quedã plurale tamen habent / vt equor mel vinum. ꝛc. de quibus ſupertius dictum eſt.

¶De his quæ naturaliter ſingulari carent.

Natura careant ſinglari nomina multa
Feſtorum ſic ludorum numeralia primi
Ordinis et quę diſtribuunt, varijs quoq; conſtant
Et pro maſclinis, capitur dum mobile multis.

¶Singulari numero naturali er carẽt noia quatuor modis. Primo/noia feſtorum et ludorum tam maſculina: vt apolinares/ q̃quatres/ circenſes: q̃ feminina/ vt Neomenie. q̃ etiã neutra: vt orgia/ bacchanalia/ neptunalia/ reporia/ taurilia. Secũdo nũeralia noia tam primi ordinis: vt duo/ tres. ꝛc. q̃ diſpartitiua: vt bini/ trini. licet

poetice interdum legitur septeno gurgite. pro septē gurgitib⁹. Tertio (fm Gemiñ) que non niſi ex pluribus cōſtāt. vt ſcale/bige/trige/quadrige/littere pro epiſtola/arma quiſquilie/ſcope. ꝛc. Quarto adiectiua p pluribus maſculinis accipi ſolita vt cani pro capillis. Superi inferi/poſteri/minores/maiores.

¶ Maſcula tantum pluralia.

inſignia conſilium.

Maſcula ſunt iſthęc tantum pluralia, faſces

great tayles/

mery ꝓceytes. or barres. ſayntes in heuē. inner chambres.

Atq; ſales clatri cum cœlitibuſq; penates

cronycles. lamētacyons. hooke heres. nettes for dere. pyllers.

Annales threni cani cum caſſibus antes

on borde/or hatches.

in a ſhyppe. ſpyrytes of hell. gētylmē. ſpyrytes of hell. ſpyces.

Atq; fori manes proceres Lemures & odoras

lattes wyndowes. or a grate. a grane. rayles at the tylte ende. a carceres. tribus quedam Titij.

Cancelli loculi cum carceribus titientes.

pars tertia ppli Romani. ſcales i the heed. romani primi.

Faſti ſic luceres cum furfuribuſq; quirites.

a payre of tables. a kynred libell.

Adde pugillares natales co(q;)dicillos

dij genialles. hathor: fryſon/or priuate goddes. ne. goſſe.

Atq; lares ſentres vepres deducta per vtes

great mē/heedes/or chefe mē. the beſt men of a towne.

magnates primates. optimates.

A magnus primus ſimul optimus, anteq; dicta.

Authori aſcribas aliter tibi ſi qua reperta.

¶ Antea dicta vt in ſuperiori precepto. Adiectiua que pro pluribus maſculinis accipiunt: vt ſupi/minores. ꝛc. Feſtorū q̄ hodiorū: vt apolinares/circēſes. Nūeralia vt duo/trees/bini. Q̄ ſi qua aliter reperias/authoritate aſcribas. Nā apud Iuuenalē leges ꝓcerē. apō Perſiū ꝓritē. apō Virgi. carcerē pro equorū cuſtodia. apud Ouidiū vepre q̄ cū poetice licēti a ꝓmittunt in ꝓſuetudine trahēda diſſentito. Sūt etiā multa q̄ in alia ſignatione ſingularē hñt: vt ſal. p ꝓdimēto: ſed tūc plāli carēt. Itē faſcis p ſarcina aut pōdere. Virg. Ego hoc te faſce leuabo. Et carcer p nocioꝝ cuſtodia plāli carēs cū mītis adiectiuis: vt minor/maior/liber. ꝛc. q̄tr ſignt ꝫ cū pfixis ſtunūt.

Fœminei generis ſunt hæc pluralia tantum.

¶ Fœminea tantum pluralia.

acute dicta inferiū vel facta. ſacra. feſti dies. kl. daye before the idus in the calēder. the fyrſt daye of euery moneth.

Argutię inferię ferię nonę atq; calendæ

tapes/or flatterynge. tryfles. a beſō. prayſe/or vauntage taken in warre. prede ab hoſtibus capte.

Blanditię nugę ſcopę ſic manubięq;

truſe/or fyrſt fruytes. reſpyr e. inteſtina. hooſt of men. an armye/or the myddlemoſt daye of euery moneth.

Primitię indutię lactes copię ſimul idus.

De heteroclitis.

funerals/or nyght/or lyeng i wayte thretenynge/or
a feyre. dyrges. derkenesse. or decayres. manassynge.

Nundinę & exequię tenebrę insidięq; minęq;

t urgamenta terrarū tam hominū.q̄ montes altissimi qui
vel q̄cq̄d ex arboribus serpentiū spolia. Italiam a Gallia et
aut nocribus decidit. stonge. a denne/or a cradle. Germania dirimunt.

Quisquilię exuuie latebræ cunæ simul alpes.

q̄dā observatiões siue vēti placidissimi or=
solēnitates/siue sacra entres q̄ sole ingre= domus
remaynynges.watche. apud iudeos. diene eleonē flant. puata.

& eliquię excubię ceremonię Ethesiæ & ædes

mōs Rome horse har= montes
weddynge. siue vicus. neisse. hyspanie. bathes.

Nuptię & exquilię phalerę Gades quoq; thermæ

wantayne delyres/
occasyons/or
ryches. instrygacyon. organ pypes.varyaunce/or enuyte.

Diuitię illecebrę cautes inimicitięq;

fendes of fu= thre goddes brachia scor= nomen vbis.
ryes of hell.ryches.of fauour. pionis. vbanitates.Minerue.

Dirę & opes Charites chelęq; facetię Athenę

a payre fendes thre god= the goddes
of gates. of hell. des fatall. of fauour. cuyll spyrytes.

Gratiæ & inde fores:furię:pce:quoq; laruę

quoddā genus
indumentū.a wycket.diuinationis. vt locor. nola.Thebe.ꝛc.

Induuię valuę sortes simul antea dicta.

¶Antea dicta: vt suppetie ꝛ inficie q̄ntō et actō tm̄ habēt sīliter grates. Et ea q̄ ex
plibus constant.vt bige/trige.ꝛc.Et numeralia:vt bine/trine: nō possum nō mirari
quorūdam inscitiā q̄ affirmant hec nomina a mappa/plaga/palea/menta/naris/cō
pes antēna.ꝛ alia singulari carere cū apud peritissimos in singulari reperiuntur.

¶Neutra pluralia & secundę declinationis.

Neutra hæc plurali tantum flexusq; secundi.

trumpettes. tentes wepons. cradles. loca aspera.

Classica cum castris simul arma crepundia tesqua.

vmbles in rockes in space of.v.yeres/
puncta.Scythie. garlāde. abeest. thesee. or processyons.

Bactraq; cum sertis sic extra Ceraunia lustra.

a cradle. thē herte strynges.

Et cunabula sic precordia lachana flabra

hec carchesia i pocula vel scypphi. the top of a hyll. anterior pars nauis ferrate.
singulari. ang.
a polecy. **His carchesia sic iuga montis rostraq; nauis.**

dyrges.
electyons. sacrificia que mor=
tēpora quibus consules eligūtur. tuis impenduntur.

Adde comitia sic artaxata thenthera iusta.

¶Attēdat lector quedā ex his in singulari declinata: sed tunc aliter signi:vt rostrū
cum pro ricni auis sumitur.similiter iugum pro boum colligamine.

Neutra pluralia tm̃ & tertię declinationis.

Hæc terni flexus tantum pluralia neutra.

longe walles of the vlappe in a vt parentalia//bacchanalia/
gutters. a towne. cowe/or an oxe. orgia/cerealia.

Ilia mœnia sic paleario iungito festa.

vt bacchanalium/vel otium.festa Bacchi.

Quæ genito ternę flexure suntq; secundę.

ea q̃ a dote dant vel a ihepe herdes
viro vel femina. cotes mapalia idem.

His sponsalia sic magalia palia iunge.

carmẽ Pindari póete.poũde. nemus Thessalie amenissimum.

Et præana simul pondo tempe inuariata.

¶De heteroclitis tam gñe q̃ declinatione variis.

Masculina in singulari,& neutra in pl'ali.

vt hic tartarus. in pl'ali hec tartara.

Mascula in us primo numero,sed a neutra secũdo.

pmõtorijũ mons. genus toge leuis angustę.
hell. a hyssi Troy. Laconie. Arcadie. etiã pro rigatura pannorũ.

Tartara Dyndima Tęnara Manala suppara dicas

cacumina montis
mõs Thracie. sayledothe. hode. Ide in Troia. mons Laconie.

Ismara carbasa pilia Gargara Taygetusq;
hell. a whale.

Additur infernus cetus(dum piscis)auernus.

Plurali hæc cete dicas tamen inuariatum.

¶Masculina singulari,masculina & neutra pl'ali.

Mascula singlari,plurali hæc mascula neutra.

mõs Cãpanie vbi nascũ tape/or ga-
tur vina ꝛ p vino ponit myrice. an hyssyng.place.a courte gyrdle.

Massicus atq; iocus sibilus loca balteus adde.

cõmaũ dymẽt.chalice. lycence.

Iussus & euentus permissus mascula quartę

vt hec iussa otũ.

Neutraq; plurali(ceu sentit Valla)secundæ.

vt hoc iussum/euentum/permissum.ꝛ inde hec iussa/euenta.ꝛc.

Ad hęc sępe per um reperimus & hinc fit a neutrum.

¶Fœminea singulari,plurali neutra.

vt hec pergamus. .i.singulari. in pl'ali hec pergama.

Fœminea hęc primo numero sunt neutra secundo.

walles of Troye. a pasture. stuffe of housholde.

Pergamus & zizania pascua iunge supellex

pastorale carmen.

vt hec bucolica/ce. In pl'ali hec bucolica otũ. hec rhetorica/ce.

Nomina librorũ vel in e,vel a,iungito & artes.

De heteroclitis.

In plali hec rethorica/orũ. vt altilis. in plali hec altilia.

Fœminei generis pro fixo & mobile ſumptum.

arbor in Syria vnde manat gumi quo veſtes tinguntur.
eglantyne.

Arbutus intybus, & ſic galbanus addito, quidam
vt arbutum. in plali hec arbuta.
Cenſent hęc ſed in um variari, hinc exit a neutrum

¶ Neutra ſingulari: maſcula plurali.

Neutra hæc ſinglari, plurali maſcula dices.
campi ament.
an inferno. heuen. a hole. a cytee in Greee.
Elyſium cœlum ſpecus (vt vult Seruius) Argos.

¶ Neutra ſingulari, maſcula & neutra plurali.

Sínglari hæc neutra, & plurali maſcula neutra.
the byrte of a boydell thede. pylon. a leke. a rake. a horſe coler.
Erętum hlũ clauſtrũ porrũ raſtra capiſtrum.

¶ Neutra ſingulari. fœminea plurali.

ineet.
Singlari hoc epulum, dic hę plurali epulæq.
a bathe. balnee. balneum.
Balnea plurali: vel eæ ſínglari ab eum dat.
a dente th. nunc non eſt in vſu.
Delicium antiquum, plurali at delitię nunc
a feyre.
Nundinę item tantum plurali / nundinum at olim

¶ Fœminea ſingulari, fœminea vel neutra plurali.

Ae vel a plurali fructus dat amygdalum, at arbor
an almon tree.
Hęc dat amygdalus, inquit amygdala Plynius autem.
an onyon.
Hęc cępa, hę cępe, dat cępe hoc inuariatum.

¶ Genꝰ & vocẽ variantia & nõ ſignificationę.

euen tyde.
Veſper erum vel era capitur pro fine diei.
euen ſterre. veſperus veſpugo. the euen ſterre.
Stella hic veſper erus, vel hæc vgo hic heſperus idem.
Hicq; tapes etis, ſimul hocq; tapetę tapetum.
a cytee of troy.
Ilios hæc dices: hoc Ilium & Ilion addes.
a margaryte ſtone. margarita. margaritum.
Margaris hæc & rita ſimul, vel ſeruius hoc tum.
Hic gibbus gibber dices, hæc gibbaq; raro,

an ere of corne.
Hæc ſpica, at raro hic ſpicus, dic hoc quoq; ſpicum,
a horne. froſte.
Hoc cornu atq; gelu, tamen hic cornus gelus olim.
a lymme. a noſe.
Hic artus naſus, quondam artu naſaq; naſum.

¶ Maſculina in us, & neutra in um.

hic clypeus vel hoc clypeum.
Nunc hic us in recto, vel hoc um quandoq; reperta.
compas of
a ſhelde. the mouthe. a bukphet. a ſtaffe. warnynge.
Hic clipeus rictus colaphus baculus monituſq;
a narowe lane. a gloſe an hatte.
Angi(q;)portus commentarius atq; galerus.
a hele. an hafte of a knyfe. trybute.
Et calcaneus & capulus, magis umq; tributum
a ſparre. a raſe/or courſe.
Et ſeſtertium item tignum ſic curriculum dant.
vt hec pyrus. hoc pyrum.
Arboris exit in us nomen forme um quoq; fructus,
a bothum. a kercheſ. wraſtlynge. a bowle.
fundum. mundum. luctum. ſinum.
a groũde. woulde. mournynge. a boſum.
Hæc fundus mundus ſinus & luctus, quoties um:
In recto formant aliud tunc ſignificabunt.

¶ Fœminea in us, & neutra in um.

cryſtall.
Criſtallus nardus ſimul abrotanuſq; ſaguntus,
a indenture. a peſe.
Vm quandoq; tenent, dic ſyngrapha piſa per umq;

¶ Maſculina in er, & fœminea in a.

panthera. a ſtãdynge pece. cratera.
Aethera ſic æther panther crater ſimul era.

¶ Hic hæc hoc us, hoc in u & um.

Non declino penu neutrum, penus hoc penoris dat.
Hic penus hæc quartæ, neutrale penumq; ſecundæ.
a hole.
Si recto varies ſpecus atq; ſpecumq; ſpecuq;.
a mylke payle. a veſſell to mylke in.
Hoc mulctrale, hoc mulctrũ: hæc mulctraq; dices.

¶ De vſitatis & antiquitatis.

gũme that cometh of trees. muſtarde ſede.
Is dederant olim: nunc i, gummi atq; ſinapi,

¶De heteroclitis.

furnappe. a nette .i.dices. a cytee in Italy.

Gausape rete feres nunc & prenestę, sed olim.
gausapum. gausapes.
Gausapis & pumpes prenestis sic quoq; retis.

¶De non vsitatis & antiquitatis.

dust. a gourde. asshes.

Nunc is & er quondam puluis cucumisq; cinisq;
vnder.xiiij.yeres. a share.
Impubis, sed nunc impuber vomer in vsu.
Quę ntm̃ variũ efferunt sub eodem gñe.
Is simul retinent hęc recto mascula casu
of the felde. swyfte. worshypfull vpon fote. on horse backe.
Campester volucer celeberq; pedester equester.
swyfte. mery. of the wood. holsome.
Acer sic alacer siluester iunge saluber
of the fenne. swyfte. he that kepeth a wager.
Adde palustер eis celer, at dic raro sequester.

¶Os & or in nominatiuo habentia.

fauour. a tree. worshyppe.

Or simul os recto retinent ador arbor honorq;
exhalacyon. norse fayre spechę.
Et vapor & clamor leporis coniunge laborq.

¶Vs & er in ntō habentia.

vt ab greco Euandro
eōgre fysshe. a spanyarde. Euander vel drue.

Dant us & er conger vel hiber, ros ductaq; grecis,
prosperus/auerne/asperus.
Vs quondam, nunc er, prosper pauper puer asper.

¶Masculina ntm̃ variantium.

Hæc varia in recto casu masculina reperta.
a morte. a yonge salmon. a water in Rome.
Mugilis ac mugil Tybris Tyberisq; reperta.
fluuius Germanie. a goynge fysshe.
Sic Arar ac Arari, seu gobio gobius atq;
a gamynge/or playe. a bable.
Ludio siue dius vel ludus pusio pusus.
delphyn fysshe. a man of Araby.
Delphin delphinus vel arabs arabisq; arabusq;
a sygne in heuen. an elephant. a scorge/or a whyppe.
Scorpius ac elephas elephantus scorpio iunge
fluuius Italie in Tybe-
rim descendens. blode. a whyrle wynde.
Hic anio nerio nunc dic sanguis quoq; turbo.

Aſt anien quondam nerien ſanguen quoq; ruben.

¶Fœminea nominatiuum variantia.

Fœminei generis recto variata leguntur

ſawe duſte/or mullocke.

Hæc ſtips hæcq; ſtipis ſimꝫ hæc ſcobs hæc ſcobis hæc plębs

the people. a bee. a ſalet/or a helmet.

Hæc plæbes, hæc apis vel apes, hæc caſſida caſſis.

fatneſſe. a valaye.

Hæc adipes vel adeps, hæc vallis rareq; valles.

a ioynynge. cyrcũſtaũce. compages/ambages.

Compago ambago tam ges q̃go retinebunt.

phorcynis filiꝰ. Thoſoe nymphe. patria homeri. vibs in thera inſula.

Is ſimul in Phorcyn Salamin retinent & Eleuſin

vt daritudo claritas. vt mundities ꝙ munditia.

Multa per vdo vel as abſtracta per es vel a ponas.

¶Confuſa in rectis obliquis diſtincta.

Confuſa hęc recto diſtincta ſed in genitiuo.

Lens frons glis ſemis domus & pecus addito caſſis

Vaſq; fides cancer veſper Silueſter & acer.

¶Lens lendis (a nytte) lenolentis (ryce) Frons frondis (a bought) Frons frontis (a fore heed) Glis glitis (a fyſkull) Glis gliſſis (claye) Glis gliris (a dor mouſe) Semis indeclinabile (halfe in any maner thynge) Semis ſemiſſis (halfe a pounde) Domus domi (at home) Domus domus (a howſe) Pecus pecoris (catell/ as ſhepe goores) Pecus pecudis/beeſtes/as oxen/kyne/calues/and ſuche other. Caſſis caſſidis (a ſalet) Caſſis caſſis (a nette) Vas vadis (a ſuerty/or botowe) vas vaſis (a veſſell) Fides fidei (truthe/faſtneſſe/proneſſe) Fides fidis (a ſtrynge) Cancer cancri (the ſygne of the crabbe) Cancer cancris (the canker worme) Veſper veſperi (the euen ſterre, veſper veſperis (the euen tyde) Silueſter ſilueſtri. viri proprium. Silueſter/tris (of the wood) Acer aceris (a maple tree) Acer acris (ſwyfte/lowde/or terſe)

¶De nominibꝰ incerti gñis dictũ eſt in gñibꝰ de declinatiõe noĩm ludorũ feſtorum domus & ambo ſuperius i declinatione dictũ eſt.

¶Variantia declinationem.

a veſſell.

Hoc vas dat vaſis, plurali hęc vaſa dat orum.

an acre of lande. iugeri.

Iugerum erit flexus ſingulari nunccq; ſecundi.

iugerum. iugeribus. nũero. flexus.

Iugera rumq; ribus, plurali fit quoq; terni.

¶Secundę & tertię declinationis.

Iuppiter ſmythe. cancer cãeri (a ſygne) a dewe of yerne.

Mulciber & cancer necnon globus atq; ſequeſter

cancer canceris (the canker worme)

Flexurę ternę ſunt & quandoq; ſecundę.

De formatione graduum.

¶Tam quartę q̄ ſecunde declinationis.

Hęc ſunt flexurę nunc quartę nunc̄q; ſecundę.
a hęppe tree. a pynarde. a frysse/or a frygge tree.
Cornus ſic pinus pro fructu aut arbore ficus.
an entre/or veſtry. a oke. a bey tree. rayſynge of people.
Ac aditus quęrcus laurus cantuſq; tumultus.
a lake/or myre. apparell warnynge. coste. vprell.
Et lacus ornatus monitus ſumptuſq; penuſq;
His addunt aliqui raro q; reperta ſecundę
herynge. ſyght. a ſtrydelevynge. gronynge.
Auditus viſus paſſus victus gemituſq;
a ſyghte. flowynge. a woode. a verſe. mournynge.
Aſpectus flatus ſaltus verſus quoq; luctus
a bedde. fyſſhynge. an army/or an hooſt. a parlyament.
Lectus piſcatus exercitus atq; ſenatus
byrthe. gaynes. bethe. company. hete/or trouble.
Ortus cum quęſtus obitus cœtus ſimul ęſtus

¶Annotatio.

Deficiunt quarti flexus laurus monituſq;
Caſibus in ternis numeri ſextiſq; vtriuſq;.

¶De formatione graduum comparationis.

Mobile quod poſſit ſiue augeri minuiue.
Tres tenet hoſce gradus, poſitum, mediũ ſuperantẽ.

¶Formatio comparitiui & ſuperlatiui.

gradu. .i. comparatiuum. vt docti doctior.
A poſito mediũ formes, a prio (or ſillaba iuncta)
vt fortis fortior. .i. ſuperlatiuum.
Caſu qui ſit in i, ſimiliq; modo ſuperantem
vt docti doctiſſimus. a fortis fortiſſimus.
S iuncta atq; ſimus formes ex i vel eodem.

¶Annotatio comparatiui.

vt ſtrenuus. tenuis.
Vs ſimul is quando vocalis forte prębibit
vt magis ſtrenuus. magis tenuus.
In vice tunc mediĳ ſumas magis & poſitiuum.

¶Alia annotatio compararĳui.

Datq; ſiniſterior quamuis non rite ſiniſtri.
yonger.
Iunior (a iuueni remouens ve) caret ſuperante.
warre/or wo: ſe.
Deterus aut deter vel detero deterior dat.

¶Annotatio ſuperlatiui gradus.

Comparationis.

vt niger nigerrimus.

Rectus in er formatrimus adiuncta, superantem,
Excipitur dexter quod dat timus atq; siniſter.

vt veterrimus. deterrimus.

Detero ſic vetus rimus a deterq; veter dant.

saturrimus et saturrissimus maturrimus et maturissimus.

Turrimus atq; ſimus formant ſatur atq; maturus.

¶Alia annotatio de ſuperlatiuo.

vt humillimus/ſimillimus/facillimus.

In limus is vertunt humilis ſimilis faciliſq;.

agillimus/gracillimus. docillimus.

Atq; agilis gratilis (ceu Valla refert) dociliſq;.

¶De ijs q̄ rite nō formāt gradꝰ ſed aliūde ſumūt.

Hæc rite aut graduum formam ſeruant aliunde.
Aut ſumūt: magnus vult major maximus, atq;
Paruus vult minor & minimus, bonus & melior dat.
Optimus, atq; malus peior ſic peſſimus inde
Nultus plus ſic plurimus, atq; potis potiuſq;
Inde potiſſimus, a nequam quiorissimus exit.

¶De aliis quæ aliunde mutuantur.

vt grandiloquus. a loquor. a ſequor. a volo. a facio.

Clauſa dicus loquꝰ atq; ſequus volus & ficus oeta.
A verbis medij formam ſimul & ſuperantis

vt grandiloquēti/quentior/quentiſſimus.

Ficto (vt grandiloquens) ſumat de participante.

¶De iis quæ carent ſuperlatiuo.

vt valde senex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus.

Iſta ſenex iuuenis memor obnixuſq; adoleſcens
Pro valde & poſitum ſupplere volunt ſuperantem.

¶De prępoſitionibus comparantibus.

Ante dat anterior formato ſecus ſecioq;
Subterior donat ſubterq; carent ſuperante.

vt citerior/vlterior/exterior. inferior.

Ex ra dant erior citra, vltra, extra, ſimul infra.

ſuperior. vt citimus/infimus/vltimus.

Atq; ſupra, dat imus citra, infra, vltra, ſimul extra.
Quod ſimul extremus donat ſupraq; ſupremus
Vel ſummus, poſt poſterior poſtremus habebit.
Et prope dat propior, de proximus imior exit.

¶De aduerbijs comparantibus.

De aduerbijs.

vt penitior.

Ex us format ior penitus penitiſſimus, exit
lõge ago. forther. fyrſte. greatly. moore.
A pridem prior & primus, magne magis effert
mooſt. longe. longer. diutiſſime. ofte.
Maxime itemq; diuq; diutius: iſſime ſępe.
ofter. ofte ofte. very late.
Sępius & ſępiſſimę habet, nuperrime nuper,
ſwyter.
Ocyor ex ocys greçe atq; ocyſſimus exit.

¶ De ijs quę carent ſuperlatiuo.

later. late. youth. better.
Serius a ſero tantum ſatis a ſatius dic.
otherwyſe.
A ſecus & ſęcius: careant omnes ſuperante.

¶ De ijs quę comparationem non faciunt, ſed aliunde mutuantur. vt pius. vt ſtrenuus.

Raro gradus proprios ab ius vel uus reperimus.
vt reuerendus colendus. Flora. Iuuo. ꝛ deoꝝ ſiquis amicos.
Nec dus verbali, nec de cus ci geminatum.

¶ Cicero in Antonij precipit prudentiſſimũ non piiſſimũ dicendũ. Saluſtius dicens ſtrenuus quiſq; maxima ſtrenua: docet ſtrenuiſſimus vix reperiri.

¶ Idem Valeſius in Zoilos.

Deſine laudatam Vatis lacerare poeſim.
Cui minus es, modica q̃ ſtimulatus ape.
Antiquas renouat / cõmuni ſtẽmate lauros,
Cornua ſeu tibi ſunt fronte gerenda duo.
Hic placet: hic nullo periturus noie, ceruos
Ignipedes longis poſtq; diebus erit.

¶ Londoni apud prœlum humaniſſimi viri VVynandi de VVorde ſub ſolari indicio nuper ad purum reſtituit Idem Valeſius Maij, xx, die, Anno, a natu virgineo. M. D. xxix.

¶ Roberti VVhitintoni L. Secunda grammaticæ pars de ſyllabarũ quantitate, accentu. & variſs metrorũ generibus. nuprime recẽſita, limatius polita, adiectis cõpluſculis, & nõnullis Calcographorum elimatis erratis.

¶ De ſyllaba ꝛ eius quãtitate. ¶ De prima. media. ꝛ vltima ſyllabis cognoſcẽdis/cũ cõmento ꝛ interptamẽto interlimari ¶ De accentu ſecundum Diomedem Grammaticum. ¶ De accentu apud recentiores magis obſeruato. ¶ De impedimẽtis accẽtue. ¶ De accẽtu grecarũ dictionũ in ia/ꝛ abuſione multorũ. ¶ Nebriſſenſis de accẽtu grecarũ ꝛ hebraicarũ dictionum contra Alexandrum. ¶ De arte punctuandi. ¶ De cõmate. colo. periodo. et parentheſi. ¶ De metro ꝛ eius accidentibus. ¶ De pedibus metrorũ ſimplicibus. duplicibus et heteroplicibus. ¶ De ceſura. ordine. menſura. ¶ De poſitione. figura. et appellatione metri. ¶ De carmine heroico hexametro. ¶ De varia eiuſdẽ poſitione. ¶ De vitio carminis heroici. ¶ De decoro carmis heroici. ¶ De elegiaco penthametro. ¶ De vitijs et decoro eiuſdem. ¶ De licentia poetica. ¶ De licentia innouandarũ ſyllabarũ dictionũ. ꝛ orationũ. ¶ De cõmutatione vocabulorũ p oẽs partes. ¶ De oi gñe metrorũ quo vſus eſt Horatius lyricus. ¶ De noibus metrorũ et eorũ inuentoribus. ¶ De hymnis dñ' vtĩ eccleſia ꝛ eorũ cõpoſitione ꝛ ſcanſione. ¶ De comedia ꝛ tragedia. ¶ De poetis comicis. ¶ De comedie ꝛ tragedie differẽtia ¶ De metris quibus Comici/et Tragici ſcripſerunt. ¶ De modulatione comediarum Terentij.